خراسان روزنامه صبح ایران
دوشنبه ۲ آذر ۱۳۹۴ . ۱۱ صفر ۱۴۳۷ . شماره ۱۹۱۲۷

امضای الکترونیکی الزامی شد

رئیس کانون سردفتران و دفتریاران گفت: با توجه به اینکه به زودی تمام مراحل ثبت اسناد در دفترخانه ها الکترونیکی می شود، صدور امضای الکترونیکی برای تمام شهروندان و بنگاه ها و موسسات و شرکت ها الزامی شد. محمدرضا دشتی ارد کانی در گفت وگو با خبرنگار مهر درباره اینکه چرا هنوز دفاتر بزرگ سندنویسی در دفترخانه ها جمع آوری نشده است، گفت: منتظر هستیم آیین نامه قانون کاداستر ابلاغ شود.

مشاوره حقوقی

خوانندگان محترم! در صفحه حقوقی روزنامه خراسان، پاسخگوی پرسش های حقوقی شما هستیم. شما می توانید پرسش های خود را در تمام زمینه های حقوقی، از طریق پیامک به شماره ۲۰۰۰۰۹۹۹ ارسال کنید. لطفاً در ابتدای متن پیامک حتما کلمه «حقوقی» را قید فرمایید.

پرسش: همسرم بلافاصله پس از عقد، مهریه اش را به اجرا گذاشت و با استفاده از حق حبسش تمکین نکرد. بنده هر چهار ماه، یک سکه به همسرم می دهم. آیا می توانم از دادگاه تقاضای ازدواج مجدد کنم؟

پاسخ: مهریه از حقوق مالی زن در عقد ازدواج است که به محض وقوع عقد، به وی تعلق می گیرد. به حکم ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی، «به مجرد عقد، زن مالک مهر می شود و می تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید.» ولی اگر زن از زمان وقوع عقد از شوهر تمکین نکرده باشد، یعنی با وی همبستر نشده یا در منزل مشترک سکونت نداشته باشد، می تواند تا دریافت کامل مهریه از تمکین خودداری کند. به این حق زن در خودداری از تمکین تا دریافت کامل مهریه، اصطلاحاً «حق حبس» می گویند. ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی بیان می کند: «زن می تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفای وظایفی که در مقابل شوهر دارد امتناع کند مشروط بر اینکه مهر او حال باشد و این امتناع مسقط حق نفقه نخواهد بود.» با توجه به حق ایجاد شده برای زن و با استناد به ماده ۱۶ قانون حمایت خانواده، مصوب ۱۳۵۳، مرد متاهل نمی تواند همسر دوم اختیار کند مگر در این موارد:
۱- رضایت همسر اول
۲- عدم قدرت همسر اول به ایفای وظایف زناشویی
۳- عدم تمکین زن از شوهر
۴- ابتلای زن به جنون یا امراض صعب العلاج
۵- محکومیت زن
۶- ابتلای زن به هر گونه اعتیاد مضر
۷- ترک زندگی خانوادگی از طرف زن
۸- عقیم بودن زن
۹- غایب و مفقودالاثر شدن زن
استفاده از حق حبس، مطابق این ماده، موجبی برای تجویز ازدواج مجدد نمی باشد. البته در صورت طلاق و جدایی از همسر اول، از دواج مجدد شما مانعی نخواهد داشت.

پرسش: شوهرم بدون علت شرعی و قانونی، من و فرزندانش را رها کرده است. در حال حاضر، پدرم خرج من و بچه ها را می دهد. آیا پدرم می تواند بابت پرداخت هزینه زن و فرزند، از شوهرم شکایت و طلبش را مطالبه کند؟

پاسخ: مطابق ماده ۱۱۰۶ قانون مدنی، در عقد دائم، نفقه زن بر عهده شوهر است. البته حق دریافت نفقه مشروط به تمکین زن از شوهر است. عدم تمکین زن از شوهر و عدم انجام وظایف زناشویی بدون عذر موجه موجب از بین رفتن حق دریافت نفقه می شود. از سوی دیگر، عدم پرداخت نفقه (ترک انفاق) جرم است و مطابق ماده ۵۳ قانون حمایت خانواده، «هر کس با داشتن استطاعت مالی، نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تادیه نفقه سایر اشخاص واجب النفقه امتناع کند، به حبس تعزیری درجه شش محکوم می شود. تعقیب کیفری منوط به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت گذشت وی از شکایت در هر زمان تعقیب جزایی یا اجرای مجازات موقوف می شود.» به شکایت ترک انفاق شما علیه شوهرتان در دادسرا و دادگاه کیفری رسیدگی می شود. علاوه بر این، شما می توانید با ارائه دادخواست، از دادگاه خانواده درخواست کنید ایشان را ملزم به پرداخت نفقه گذشته شما کند. دادگاه خانواده به موضوع رسیدگی و در صورت استحقاق شما به دریافت نفقه، همسرتان را ملزم می کند هزینه های متعارف شما و نفقه فرزندان را تأمین یا ماهانه مبلغ مشخصی به شما پرداخت کند. در صورتی که ایشان به هر دلیل حتی به دلیل ناتوانی مالی از پرداخت نفقه خودداری کند، برای شما حق درخواست طلاق ایجاد می شود. فقط شما می توانید برای مطالبه نفقه از همسرتان به دادگاه مراجعه کنید و پدر شما نمی تواند از همسرتان برای عدم پرداخت نفقه، شکایت یا وجوه پرداخت شده را از ایشان مطالبه کند زیرا بدون اینکه از سوی وی اجازه داشته باشد، اقدام به تأدیه مخارج زندگی شما کرده است. مطابق ماده ۲۶۷ قانون مدنی، «ایفاء دین از جانب غیر مدیون هم جایز است اگر چه از طرف مدیون اجازه نداشته باشد و لیکن کسی که دین دیگری را ادا می کند اگر با اذن باشد حق مراجعه به او را دارد و الا حق رجوع ندارد.»

مدیرکل محترم راه و شهرسازی
خراسان رضوی
جناب آقای دکتر اخوان عبداللهیان
ضمن قدردانی از تلاش های شایسته
حضرتعالی در اداره شهرسازی استان
بدین وسیله از برخورد خوب و شایسته
جناب آقای افخم
کارشناس واگذاری آن اداره کل سپاسگزارم.
قطعا حضور چنین همکارانی در اداره کل راه و شهرسازی استان راه گشاست. ۱/۹۴۳۷۲۵۵۳
حسین غفوریان

جناب آقای مهندس رضا شاهین فر
انتصاب جنابعالی به
مدیریت گروه اعتبارات و وصول بانک
کشاورزی در استان خراسان رضوی
که نشان از لیاقت و شایستگی جنابعالی
می باشد تهنیت عرض می نماییم .
همکاران: رضوی ، گنجی ، حضرتی
ناظر ، آهنگرانی ۹۴۳۷۲۱۶۶/ف

بازخوانی فتاوای حضرات آیات خامنه‌ای، مکارم شیرازی و مظاهری درباره محیط زیست

پیوست فقهی «محیط زیست»

محمدعلی ندائی- **محیط زیست حقّ الناس عمومی است و تخریب آن، معصیت و گناه آن بسیار بزرگ است. این جمله، چکیده دیدگاه های فقهی برخی از مراجع عظام تقلید درباره محیط زیست است. هفته گذشته نیز حضرت آیت ا... خامنه ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، در نامه ای به روسای قوا، سیاست های کلی محیط زیست را ابلاغ کردند و ۱۷ اسفندماه سال گذشته هم در دیدار مسئولان و فعالان محیط زیست طی سخنان مبسوطی، منشور محیط زیست را تبیین کردند. این تلاش ها در حالی انجام می شود که وضعیت تخریب و آلودگی محیط زیست به یک چالش بشری تبدیل شده و در ایران هم کمتر روزی است که درباره آلودگی هوای کلانشهرها هشدار داده نشود. حال در شرایطی که هشدارها نسبت به مسئولیت انسان و جامعه درباره محیط زیست طنین انداز شده است، بازخوانی فتاوای مراجع عظام تقلید درباره محیط زیست، علاوه بر نهادینه کردن فرهنگ حفظ محیط زیست، می تواند بستر اجرای سیاست های کلی محیط زیست را هم بیش از پیش فراهم کند. هرچند مخاطب اصلی حفاظت از محیط زیست، حاکمیت است و به فرموده رهبر معظم انقلاب اسلامی؛ «حفظ محیط زیست و رعایت محیط زیست، یک وظیفه حاکمیّتی است» اما روشن است که اجرایی شدن این سیاست ها جز با همراهی مردم و مطالبه محیط زیستی آنان از مسئولان میسر نمی شود.**
در چنین روندی، می توان فتاوای زیست محیطی مراجع عظام تقلید را همچون «پیوست فقهی سیاست های کلی محیط زیست» دانست که افکار عمومی را برای همراهی هرچه بیشتر با سیاست های کلی محیط زیست آماده می کند.

■ **فتاوای مراجع عظام تقلید**

از منظر فقهی، محیط زیست، حق الناس عمومی است و ضرر رساندن به آن جایز نیست. به همین دلیل، در اصل ۵۰ قانون اساسی، فعالیت های مغایر با حفظ محیط زیست ممنوع شده است: «در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می گردد. از این رو فعالیت های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.» اما مهم ترین نکته در مباحث فقهی محیط زیست، تعیین مصداق های تخریب و آلوده کردن محیط زیست است. بخشی از این مصداق ها در فتاوای مراجع عظام مطرح شده است.

■ **منکری به نام «تخریب محیط زیست»**

در برخی از فتاوای فقهی، تخریب محیط زیست به عنوان یک «منکر» مطرح شده که نهی از آن گاه، واجب و گاه مستحب است. در پاسخ به استفتائات زیست محیطی که چندی قبل از سوی حجت الاسلام فلاح زاده از اعضای هیئت استفتائات حضرت آیت ا... خامنه ای بیان شد تخریب محیط زیست، از منظر فقهی حضرت آیت ا... خامنه ای، یک امر «منکر» به شمار آمده است:
«سوال: اگر کسی را از ریختن زباله در فضای عمومی و لطمه زدن به محیط زیست نهی کنیم، مصداق نهی از منکر پیدا می کند؟
پاسخ: اگر ما معنای منکر را بدانیم، می فهمیم که آیا این کار نهی از منکر هست یا خیر؛ منکر از نظر فقهی هر کار ناپسندی است؛ حالا ممکن است مکروه باشد یا حرام. نهی دیگران از حرام واجب است و نهی از کار مکروه مستحب است. بنابراین اگر نگوییم که ریختن زباله در این مکان ها حرام هست - که در بعضی از موارد واقعاً ریختن زباله و لطمه زدن به محیط زیست حرام هست - نهی کردن دیگران از این کار هم مصداق نهی از منکر مستحب یا واجب است. ما باید جلوگیری کنیم از لطمه زدن به محیط زیست.»

> از نظر شرعی اگر واقعاً آلایندگی یک خودرو بیش از حد مجاز است که قانوناً ممنوع است استفاده از آن اشکال دارد. البته حتی اگر قانون هم منع نکرده باشد ولی صاحب خودرو تشخیص می دهد که آلایندگی این خودرو ضرر زیادی به دیگران می زند و واقعاً برای سلامت دیگران مضر است، باز هم استفاده از این خودرو جایز نیست

■ **حفظ محیط زیست واجب است**

این «منکر» بودن تخریب محیط زیست به صراحت در فتوای حضرت آیت ا... مظاهری مطرح شده است، آن جا که ایشان در پاسخ به استفتایی، حفظ محیط زیست را واجب شمرده و تخریب آن را معصیت و گناه دانسته اند:
«سؤال: با توجّه به تأکیدات و توجّه دین مبین اسلام بر حفظ محیط زیست و رعایت بهداشت محیط و بهداشت عمومی، حکم تخریب محیط زیست که موجب ضرر و زیان عمومی است نظیر آلوده ساختن رودخانه ها، نهرها و دریاچه ها چه از طریق پساب شیمیایی کارخانجات و چه از طریق دیگر که منجر به آسیب رساندن یا نابودی محیط زیست، آب ها و دریاها می شود و همچنین دیدگاه فقهی درباره تخریب جنگل ها و مراتع که از انفال می باشد، چیست؟
جواب: کلیه موارد مذکور و مانند آن حرام است و چون حقّ الناس عمومی است، معصیت و گناه آن بسیار بزرگ است.»

■ **حرمت آلوده کردن طبیعت**

منکر بودن تخریب محیط زیست در پاسخ به پرسش دیگری از سوی حجت الاسلام فلاح زاده هم آمده است؛ آن جا که وی، ریختن زباله در طبیعت را از منظر حضرت آیت ا... خامنه ای حرام شمرده و به سؤالی در این باره چنین پاسخ داده است:
«سوال: آیا ریختن پوست میوه و زباله های تجزیه شدنی در کوه و دشت و طبیعت اشکال شرعی دارد؟
پاسخ: اگر این کار لطمه به اراضی، به طبیعت، به محیط زیست یا به سلامت مردم بزند حرام است. امروز گاهی یک کار اشتباه ضررش به کل جامعه اسلامی وارد می شود. بعضی از رفتارهای ما دیگر عمل شخصی محسوب نمی شود؛ ما می خواهیم یک کشوری را به گونه ای بسازیم که برای دیگران الگو باشد، بنابراین یک سری رفتارهای ما لطمه های عمومی مهمی دارد. حالا ممکن است زباله کوچکی باشد که از نظر حکم شرعی هم نمی توانیم بگوییم که حرام است؛ اما همان ها هم باز مراعاتش خوب است و پرهیز از این کارها پسندیده است.»

■ **حکم ریختن زباله و پسماندهای مواد شیمیایی به دریا**

یکی از مشکلات زیست محیطی، آلوده کردن دریا و رودخانه ها با رها کردن پسماندهای شیمیایی کارخانه ها در آب است که گاه، تلف شدن آبزیان یا به خطر افتادن سلامت زیست آبزیان را در پی داشته است. حجت الاسلام فلاح زاده نظر فقهی رهبر معظم انقلاب اسلامی را درباره آلوده کردن دریا چنین باز گفته است:
«سوال: ریختن زباله و پسماندهای مواد شیمیایی و نفتی به دریا اشکال دارد؟
پاسخ: اگر کاری انجام بدهیم که آرامش محیط زیست دیگران برهم بخورد یا حتی شرایط زیستی حیوانات و گیاهان بی جهت دچار مسئله بشود و آنها آزار ببینند، این کار جایز نیست. مخصوصاً این مسئله درباره دریاها که محیط زندگی بسیاری از موجودات و مخلوقات الهی است صدق می کند. آبزیان امروزه یکی از منابع مهم تأمین مواد غذایی انسان ها هستند و بنابراین اگر به دریاها لطمه ای وارد شود که همچنین به آبزیان هم لطمه بزند، این کار حرام است. منظور ما در اینجا از دریا اعم است و شامل دریاچه ها و خلیج ها و اقیانوس ها و... هم می شود. علاوه بر این حکم شرعی، اگر هم این کار از نظر قانونی ممنوع باشد که تخلف از قانون جایز نیست و اگر جریمه ای بابت این کار تعلق بگیرد، افراد باید بپردازند.»

■ **آلایندگی خودروها**

امروزه مسئله آلودگی هوای کلانشهرها به یک معضل و چالش جدی تبدیل شده و سلامت بسیاری از شهروندان را در معرض خطر قرار داده است. در این میان، به گفته صاحب نظران خودروها نقش پررنگی در آلایندگی هوا دارند. در همین زمینه، حجت الاسلام فلاح زاده استفاده از خودروهایی را که آلایندگی بیش از حد مجاز دارند، دارای اشکال دانسته و به سوالی در این باره چنین پاسخ داده است:
«سؤال: آیا استفاده از خودروهایی که آلایندگی بیش از حد مجاز دارند اشکال دارد؟
پاسخ: بله؛ به طور کلی آلوده کردن این هوای صافی که خداوند برای تنفس افراد، گیاهان و حیوانات قرار داده است، کار شایسته ای نیست. اما از نظر شرعی اگر واقعاً آلایندگی یک خودرو بیش از حد مجاز است که قانوناً ممنوع است استفاده از آن اشکال دارد. البته حتی اگر قانون هم منع نکرده باشد ولی صاحب خودرو تشخیص می دهد که آلایندگی این خودرو ضرر زیادی به دیگران می زند و واقعاً برای سلامت دیگران مضر است، باز هم استفاده از این خودرو جایز نیست.»

■ **آلودگی های صنعتی**

بخشی از آلودگی محیط زیست به صنایع بزرگ برمی گردد که با نصب نکردن فیلتر، هوا را آلوده می کنند و سلامت محیط زیست را به مخاطره می اندازند. عضو هیئت استفتائات حضرت آیت ا... خامنه ای در پاسخ به سوالی در این باره چنین گفته است:
«سؤال: استفاده نکردن مراکز صنعتی از فیلترهای هوای مناسب در خروجی پسماندهایشان به بهانه گران قیمت بودن آنها که موجب آلودگی هوا و آسیب رساندن به سلامت مردم می شود، چه حکمی دارد؟
پاسخ: طبعاً هر کسی که می خواهد کارگاه یا کارخانه ای راه بیندازد باید یک برآورد هزینه ای داشته باشد و بسنجد که آیا می تواند این کار را انجام دهد یا نه. یکی از لوازم کارگاه و کارخانه فیلتر مربوط به هواست تا هوایی که متعلق به عموم مردم است آلوده نشود. اگر طبق قانون نصب فیلتر الزامی است، تخلف از آن جایز نیست. البته حتی اگر این مسئله در قانون هم ذکر نشده باشد و کارخانه ای هوا را آلوده بکند و مردم به خاطر این مسئله در ناراحتی و مشقت باشند یا در ناراحتی هم نباشند اما به خاطر تنفس این هوای آلوده ضرر قابل توجهی متوجه آنان شود، این کار خلاف شرع است و کسی که با توجه این کار را انجام بدهد مرتکب حرام شده است.»
حضرت آیت ا... مکارم شیرازی هم در پاسخ به استفتایی در این باره چنین فتوا داده اند:
«سوال: صنایعی که مدت ها بدون اطلاع کسی عوامل آلوده کردن محیط زندگی انسان ها را فراهم آورده اند چگونه بری الذمه می شوند؟
جواب: سزاوار است از طرق ممکن، برای پاک کردن آلودگی ها به مقداری که موجبات آن را فراهم ساخته اند، تلاش کنند.»

■ **از بین بردن حیوانات**

بخشی از آسیب های زیست محیطی، ناظر به از بین بردن جاندارانی است که یا توسط شکارچیان شکار می شوند یا با وسایل دیگر از بین می روند. حضرت آیت ا... مظاهری در پاسخ به استفتایی از بین بردن حیوانات غیر موذی را جایز دانسته و چنین فتوا داده اند:
«سوال: کشتن حیوانات غیر موذی مثل سگ و گربه چه صورتی دارد؟ جواب: جایز نیست.»
در عین حال، کشتن حیوانات موذی مانند درندگان که یا به دام ها آسیب می رسانند یا برای انسان خطرآفرین هستند، امری مجاز شمرده شده است. حضرت آیت ا... مکارم شیرازی در این باره چنین فتوا داده اند:
«سوال: مشاهده می شود که حیوانات وحشی، از جمله خوک، خرس، گرگ و مانند آن، به محصولات و احشام روستاییان آسیب های جدّی وارد می کنند. اگر روستاییان بخواهند به حیوانات وحشی آسیب وارد کنند، توسّط محیط زیست به دادگاه معرّفی و دادگاه آنها را جریمه می نماید. در صورتی که مقابله با حیوانات وحشی از وظایف محیط زیست است، ولی به دلیل گستردگی محیط و امکانات کم این امر میسّر نمی شود. لطفاً بفرمایید:
الف) تکلیف شرعی کشتن حیوانات موذی (که بر خلاف قانون است) چیست؟
ب) اگر اشکال ندارد، پس تعارض شرع با قانون چگونه حلّ می شود؟
جواب: اگر واقعاً حیوانات موذی هستند و دولت قادر بر دفع آنها نمی باشد، مردم می توانند آنها را از بین ببرند.»

■ **نذرهای زیست محیطی**

اگر در ابتدای بحث اشاره شد که تخریب محیط زیست، امری «منکر» است و باید با توجه به احکام امر به معروف و نهی از منکر، تخریب کننده محیط زیست را نهی کرد، تلاش در راستای حفظ و توسعه محیط زیست هم، جزو امور «معروف» شمرده می شود؛ از این رو نذرهای زیست محیطی، صحیح و مجاز است.
حضرت آیت ا... مکارم شیرازی در پاسخ به استفتایی در این باره فتوا داده اند:
«سوال: آیا می شود فعالیت های زیست محیطی را به عنوان نذر قرار داد؟ مثلا پاک کردن قسمتی از جنگل از زباله، و یا نذر کاشت درخت؟
جواب: چنین نذرهایی صحیح است.»
سخن آخر این که بر مبنای آیه شریفه «وَالأَرْضَ وَضَعَهَا لِلأَنَامِ؛ زمین را برای خلایق آفرید.» (الرحمن / ۱۰)، زمین و محیط زیست، حق عموم انسان هاست، بنابراین استفاده از آن باید به گونه ای باشد که امکان بهره برداری از محیط زیست برای نسل های آینده نیز وجود داشته باشد.

> اگر تخریب محیط زیست، امری «منکر» است و باید با توجه به احکام امر به معروف و نهی از منکر، تخریب کننده محیط زیست را نهی کرد، تلاش در راستای حفظ و توسعه محیط زیست هم، جزو امور «معروف» شمرده می شود؛ از این رو نذرهای زیست محیطی، صحیح و مجاز است

دامادعزیزم
جناب آقای مهندس جواد حسن زاده
انتصاب شایسته شما را به سمت
مقام عالی فرماندار شهرستان باخرز
تبریک عرض می نماییم ۹۴۳۷۱۶۴۱/ف
حاجیه خانم نجاتی و حاج محمد چراغ چشم
رضا بخشی و ابراهیم بیابانی

دکتر حمیدرضا پوریوسف
انتصاب شایسته حضرتعالی را به عنوان
مدیرکل بهزیستی خراسان رضوی
تبریک عرض نموده توفیقات روز افزون
جناب عالی را آرزومندم
دکتر حسین فکوری ۹۴۳۷۳۲۴۳/ف

سرکار خانم دکتر سیما کدخدایان
درجه استادی دانشگاه علوم پزشکی
را به شما تبریک می گوییم
حمید انصاری - عصمت جواهرچی
هادی مخلصی - محمد دبیری ۹۴۳۷۱۹۴۹/ف

جناب آقای مهندس جواد حسن زاده
انتصاب جناب عالی به سمت فرماندار باخرز را
که تایید توانمندیهای شماست
تبریک عرض می نماییم. ۹۴۳۷۱۶۴۲/ف
مدیریت شهر ساتن- حاج حسین مقدم
حاج سعید مقدم و سید جلال میریزدی

آگهی فراخوان
مناقصه عمومی شماره ۹۴/۱۱۷ (دو مرحله ای)
(نوبت اول)
شرکت توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی
این شرکت در نظر دارد نسبت به خرید یراق آلات مورد نیاز شبکه های فشار متوسط با مبلغ برآوردی ۱۸/۴۷۱ میلیون ریال، از طریق مناقصه عمومی اقدام نماید. لذا از تمامی شرکت‌های دارای صلاحیت دعوت می شود جهت دریافت، تکمیل و تحویل اسناد مناقصه به شرح درج شده در سایت شرکت به آدرس اینترنتی www.kedc.ir و یا سایت توانیر به آدرس اینترنتی www.tavanir.org.ir اقدام فرمایند.
دفتر روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق استان خراسان رضوی ۱/۹۴۳۷۳۲۸۰